

Eğitimde Eşitlik Kızlara Öncelik!

Bugün, zorunlu eğitim çağındaki kızlarımızın yaklaşık 700 bini ilköğretime katılamamış durumdadır. Dahası, kız çocukları ilköğretimi tamamlamama riski en yüksek olan grubu oluşturmakta, her yıl onbinlerce kızımız ilköğretimi terk etmek zorunda kalmaktadır. Bunun sonucu olarak, eğitim sisteminin dışında bırakılan milyonlarca kadına, her yıl yenileri eklenmektedir.

Hatırlatırız ki:

1. Kız ve erkek çocukların, nitelikli zorunlu ilköğretimi tamamlamasının sağlanması, demokratik, laik ve sosyal hukuk devletinin vazgeçilmez ve devredilmez görevidir.
2. Hiçbir siyasal ya da ekonomik kaygı, bu yükümlülüğün yerine getirilmesini engelleyemez.
3. Sivil toplum kuruluşlarının, uluslararası kuruluşların ya da meslek örgütlerinin bu konudaki sorumlulukları, devlet tarafından yapılan çalışmalara destek olmayı ve baskı grupları aracılığıyla kamu görevlilerinin yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini izlemeyi içerir; ancak, devletin bu temel görevinin yerine geçemez.

Bu ilkelerle yola çıkan bizler, yurttaşlık sorumluluğumuzun bilincinde olarak, başta kız çocukları olmak üzere tüm çocukların ilköğretime erişimleri ve nitelikli bir eğitim almaları için siyasal iradenin tüm yetkili organlarıyla, anayasada, yasalarda ve uluslararası sözleşmelerde ifade edilen yükümlülüklerini yerine getirmesini talep ediyoruz.

Bu amaçla elinizdeki broşürde ifade edilen önerilerin ciddiyetle değerlendirilmesini ve uygulamaya konulmasını bekliyoruz:

1. Kız ve erkek çocuklarının doğdukları anda nüfus kaydı altına alınmasını sağlayacak kolaylaştırıcı mekanizmaların geliştirilmesi. Nüfusa kayıt işlemleri henüz yapılmamış olanların da, bu işlemlerinin en geç ilköğretimin ilk yılında tamamlanmasının sağlanması. Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda ifade edilen “*okul müdürleri, okula kayıt için başvuran çocuklardan nüfusa kayıtlı olmayanların beyana dayalı kimlikleri ile baba, ana, vasi veya kayyımlarının kimliklerini ve adreslerini o yerin nüfus müdürlüğüne bildirmekle görevlidirler*” hükmünün tam anlamıyla uygulanması.
2. Zorunlu eğitim çağında olup eğitim sistemi dışında kalan kız ve erkek çocukların belirlenmesi için *MEB-e-Okul* veri tabanı ile İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü *MERNİS - Adres Kayıt Sistemi*'nin birlikte kullanılabilir hale getirilmesi. *MEB-e-Okul* veri tabanının devamsızlık ve okulu terkin izlenmesi için etkinleştirilmesi.
3. Beş yaşındaki (60-71 ay arasındaki) kız ve erkek çocukları kapsayacak okul öncesi eğitimin, zorunlu eğitim kapsamına alınması ve “Okulöncesi Eğitim Yasası”nın ivedilikle çıkarılması.
4. Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın politika önceliklerinde yer aldığı biçimde, okul ve derslik gereksinimlerinin karşılanması; derslik başına düşen öğrenci sayısı en yüksek olan illere öncelik verilmesi; nüfus hareketleri dikkate alınarak, yeni okulların ve dersliklerin gerektiğinde prefabrike olarak inşa edilmesi; kullanılmayan kamu binalarının elverişli hale getirilerek yararlanması.
5. Evlerine yakın okul ya da taşınmalı eğitim olanağı bulunmayan tüm kız çocuklarının, öğrenimlerini sürdürebilmeleri için, altıncı sınıftan itibaren, ailelerinin yaşadığı bölgeye en yakın yatılı ilköğretim bölge okullarından ya da pansiyonlardan yararlanmalarının sağlanması.
6. Sosyal Riski Azaltma Projesi kapsamında uygulanan şartlı nakit transferinin, ilköğretimin ikinci kademesindeki kız çocuklarının lehine daha da artırılması; gereksinim duyanların hepsine ulaşabilmek ve etkinliği yükseltmek için şartlı nakit transferinden yararlanmayı sağlayan seçim ölçütlerinin sürekli gözden geçirilmesi.
7. Milli Eğitim Bakanlığı burslarından kız çocuklarının daha fazla yararlanması için kota uygulamasının gerçekleştirilmesi. Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda vurgulandığı gibi, ortaöğretime erişimdeki cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmak amacıyla, varolan burs sisteminin, kız çocukları lehine yaygınlaştırılması.
8. Öğretim programlarının ve yöntemlerinin, ders kitaplarının ve tüm eğitim araç-gereçlerinin içeriğini, toplumsal cinsiyet duyarlılığı ile yeniden düzenlenmek üzere, Talim Terbiye Kurulu ve Yükseköğretim Kurulu bünyelerinde, kadın hakları ve kız çocuklarının eğitimi ile ilgili alanlarda çalışan sivil toplum kuruluşlarının da içinde yer aldığı birimler oluşturulması.

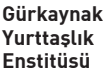
9. Eğitimcilerin, hizmetiçi eğitim programlarının ve eğitimde yönetim ve teftişin hedefleri arasında, toplumsal cinsiyet duyarlılığının mutlaka bulunması. Bu hedefin gerçekleştirilmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı'nda, merkezde ve yerelde örgütlenmiş bir Cinsiyet Eşitliği İzleme ve Geliştirme Birimi oluşturulması. Bu birimin, tutum ve davranışlarıyla kız çocuklarının eğitime katılmaları ve eğitimlerini sürdürmeleri önünde engel oluşturan öğretmen ve yöneticileri belirleme ve uyarma yetkisine de sahip olması.
10. Eğitim fakültelerinin lisans ve lisansüstü programlarına toplumsal cinsiyet ile ilgili dersler konulması, bu derslerin toplumsal cinsiyet duyarlılığı eğitimi almış eğitimciler tarafından verilmesi.
11. Okulöncesi eğitiminin politika ve uygulamalarında toplumsal cinsiyet duyarlılığının gözetilmesi ve bu duyarlılığın, ders programında, yaşam becerileri kapsamında verilmesi.
12. Türkçe bilmeyen kız çocuklarının öncelikli olarak okulöncesi eğitimden yararlandırılması; bu olanağın sağlanamadığı durumlarda ise ilköğretimin ilk üç yılında eğitime adaptasyonlarının artırılması ve hızlandırılması amacıyla, ilgili okul yöneticilerine ve öğretmenlere, çocuklar ve aileleriyle iletişimi kolaylaştıracak olanak ve destek sağlanması.
13. Kadın öğretmenlerin ve eğitimcilerin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın her düzeyinde eğitim yöneticisi konumlarına getirilmesini sağlayacak özendirme ve kota benzeri düzenlemelerin yapılması.
14. Okul yönetimlerinin daha katılımcı ve demokratik bir yapıya kavuşturulması için, Öğrenci Konseyi ve Okul Aile Birliği örgütlenmelerinin etkin biçimde çalışmalarını sağlayacak zihniyet değişikliğinin gerçekleştirilmesi. Bu bağlamda okul yöneticilerinin bilinçlendirilmesi ve teftiş sistemi aracılığıyla izlenmesi.
15. Tüm okulların fiziksel koşullarının özellikle kız çocukları için güvenli ve rahat hale getirilmesi.
16. Okulda şiddetin ortadan kaldırılması için, "*Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketiyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler*" başlıklı başbakanlık genelgesinde yer alan önerilerin öncelikli olarak gerçekleştirilmesi; sözkonusu genelge kapsamına alınmamış olan duygusal şiddete yönelik önlemlerin de geliştirilmesi ve özellikle öğretmen ve okul yöneticilerinde zihniyet dönüşümünü sağlayacak eğitim programlarının uygulanması.
17. Yatılı ilköğretim bölge okullarının minimum standartlarının belirlenmesi, sosyal ve kültürel etkinliklerin kız çocuklarının yaşam niteliklerini geliştirecek biçimde düzenlenmesi.
18. Taşımali sistem içinde tam gün eğitim yapılan okullarda, tüm öğrencilere öğle yemeği sıcak yemek uygulamasına geçilmesi.

Belirtilen önerilerin yerine getirilmesi için ve hukuk devleti olmanın temel gereği olarak;

- Siyasal irade saydam, hesap verebilir olmalı ve denetlenmeye açık hale gelmeli.
- Kamu görevlilerinin (vali, vali yardımcısı, kaymakam gibi mülkî ve il, ilçe milli eğitim müdürleri gibi idarî amirlerin ve okul müdürlerinin) kız çocuklarının ilköğretime katılmalarına ve devam etmelerine yönelik olarak, yasalarla belirlenmiş görevlerini ve bu konudaki toplumsal sorumluluklarını yerine getirip getirmediikleri denetlenmelidir.

Aşağıda imzası olan bizler, oluşturduğumuz sivil girişim ile, başta kız çocukları olmak üzere tüm çocukların nitelikli bir ilköğretime erişimlerinin sağlanması için siyasal iradenin yükümlülüğünü yerine getirmesi, bu doğrultuda bütüncül, sürdürülebilir ve toplumsal cinsiyet duyarlılığını içselleştirmiş politikalar geliştirmesi amacıyla, yukarıdaki önerilerimizi duyurmak ve bu önerilerin gerçekleştirmelerini sağlamak için çalışacağımızı ve siyasal iradenin uygulamalarının sürekli izleyicisi olacağımızı bildiriyoruz.

Herkesi bizimle beraber olmaya ve sorumluluk almaya davet ediyoruz.

*Prof. Dr. Mine Tan
Prof. Dr. Fatmagül Berktaş
Doç. Dr. Ayşe Gündüz Hoşgör
Dr. Nur Otaran
Willows Foundation Türkiye Ofisi Çalışanları*

info@kizlaricinegitim.com

Bu bildirme Avrupa Birliği tarafından finanse edilen "Eğitimde ve Toplumsal Katılımda Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanması" Projesi kapsamında biraraya gelen sivil toplum kuruluşları ve kişiler tarafından oluşturulmuştur. Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmaz.